

ВІДГУК

офіційного рецензента

доктора медичних наук, професора **Чайки Кирила Володимировича**

на дисертаційну роботу **Супрунюк Катерини Вікторівни**

«Диференційований підхід до ведення вагітності та розродження жінок з лейоміомою матки», поданої на

здобуття наукового ступеня доктора філософії

в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина

(наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»)

Науковий керівник: доктор медичних наук, професор кафедри акушерства і гінекології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика **Голяновський Олег Володимирович**.

Актуальність обраної теми дисертації

Лейоміома матки є одним із найпоширеніших доброякісних захворювань жіночої репродуктивної системи та часто поєднується з вагітністю, що суттєво ускладнює її перебіг і розродження. У сучасних умовах зростання віку першороділь, поширеності органозберігаючих хірургічних втручань і допоміжних репродуктивних технологій спостерігається стійка тенденція до збільшення частоти вагітностей у жінок із лейоміомою матки (Камінський В.В., 2017р., Потапов В.О. та ін., 2012, 2013, Вдовиченко Ю.П., 2014).

Наявність лейоміоматозних вузлів асоціюється з підвищеним ризиком плацентарної дисфункції, передчасних пологів, аномалій пологової діяльності та післяпологових кровотеч, що обумовлює необхідність оперативного розродження. Особливо дискусійними залишаються питання вибору оптимального способу розродження, визначення показань до кесаревого розтину та можливості виконання консервативної міомектомії з метою збереження репродуктивної функції (Голяновський О.В., 2019, 2022 рр, Burton G, 2015 р, Шурпяк С.А., 2018).

У зв'язку з цим дисертаційна робота, присвячена розробці диференційованого підходу до ведення вагітності та розродження у жінок з лейоміомою матки, є актуальною, своєчасною та має важливе клінічне значення для сучасного акушерства і гінекології. Вирішення даних питань і стало метою дисертаційного дослідження аспірантки Супрунюк К.В.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Тема дисертаційної роботи Супрунюк К.В. узгоджується з науково-дослідними планами профільних кафедр та наукових установ у галузі охорони здоров'я, що реалізують комплексні програми з вивчення проблем ускладненого перебігу вагітності, удосконалення тактики ведення пологів та профілактики акушерських ускладнень.

Дисертаційна робота є фрагментом наукового-дослідної теми кафедри акушерства та гінекології №1 НУОЗУ імені П.Л. Шупика «Прогнозування, профілактика і терапія акушерсько-гінекологічної патології на основі впровадження інноваційних технологій» (№ держреєстрації 0122U002407). Аспірант є співвиконавцем зазначеної НДР.

Результати оцінки наукового рівня дисертації та публікацій

Оцінка структури, змісту та форми дисертації. Структура дисертаційної роботи складається з анотації, вступу, огляду літератури, розділу з описом матеріалів, методів дослідження та методики проведення кесаревого розтину, чотирьох розділів з викладенням результатів власних досліджень, аналізу та узагальнення результатів дослідження, висновків, практичних рекомендації, списку використаних джерел та додатків. Робота викладена на 170 сторінках друкованого тексту, виклад матеріалу логічний та структурований, з дотриманням всіх вимог академічної доброчесності та доказової медицини. Матеріал дисертації ілюстровано 24 таблицями та 22 рисунками. Список використаних джерел включає – 217 найменувань вітчизняної та зарубіжної літератури. Дисертація оформлена у вигляді рукопису, державною мовою.

Оформлення дисертаційної роботи відповідає вимогам наказу МОН України №40 від 12.02.2017 року.

Розділ 1 дисертаційної роботи присвячений сучасним уявленням про лейоміому матки, як фактор ускладненого перебігу вагітності та пологів. Дисертанткою проведено ґрунтовний аналіз актуальних вітчизняних і зарубіжних наукових публікацій щодо поширеності лейоміоми матки у жінок репродуктивного віку, особливостей її клінічного перебігу під час вагітності, а також впливу типу, розмірів і локалізації лейоміоматозних вузлів на гестаційний процес.

Розділ у повній мірі відображає стан наукової проблеми, чітко окреслює невирішені питання та обґрунтовує доцільність проведення власного дослідження.

Розділ 2 дисертаційної роботи присвячений клінічній характеристиці обстежених пацієнток та методам дослідження, що використовувалися в ході виконання дисертаційної роботи. У розділі детально представлено характеристику клінічних груп, чітко визначено критерії включення та виключення, а також обґрунтовано розподіл пацієнток на групи і підгрупи відповідно до мети та завдань дослідження.

Авторкою логічно і послідовно викладено дизайн дослідження та методологічні підходи, що забезпечує відтворюваність отриманих результатів і свідчить про належний рівень володіння методологією наукового дослідження.

Третій розділ дисертаційної роботи присвячений аналізу результатів власних клінічних досліджень перебігу вагітності, пологів і післяпологового періоду у жінок з лейоміомою матки. Автором переконливо продемонстровано залежність частоти акушерських і перинатальних ускладнень від типу, локалізації та розмірів лейоматозних вузлів, а також доведено вплив лейоміоми матки на розвиток плацентарної дисфункції, порушення матково- і плодово-плацентарного кровообігу та зростання ризику акушерських кровотеч і оперативного розродження. Отримані результати є статистично обґрунтованими й становлять наукову основу для формування висновків і практичних рекомендацій дисертації.

Четвертий розділ присвячений обґрунтуванню та опису розробленого комплексу лікувально-профілактичних заходів, спрямованих на попередження і корекцію ускладнень, виявлених за результатами ретроспективного дослідження. У розділі чітко визначено медикаментозні засоби, їх дозування, тривалість і схеми застосування, а також покроково викладено методику кесаревого розтину з консервативною міомектомією з урахуванням сучасного медикаментозного та інструментального супроводу. Особливу увагу приділено обґрунтуванню удосконаленої тактики оперативного розродження із застосуванням сучасних енергетичних технологій та комплексного хірургічного й фармакологічного гемостазу, що забезпечує підвищення безпеки втручання та зниження ризику ускладнень.

П'ятий розділ дисертаційної роботи присвячений аналізу та узагальненню результатів власних досліджень з метою обґрунтування диференційованого підходу до ведення вагітності та розродження жінок з лейоміомою матки. У **шостому розділі** особливу увагу приділено вибору способу розродження та профілактиці акушерських кровотеч, зокрема при кесаревому розтині. Запропонована оптимізована методика кесаревого розтину з консервативною міомектомією із застосуванням сучасних утеротонічних і гемостатичних засобів та енергетичних технологій дозволила знизити об'єм післяпологової крововтрати у 1,5 рази, зменшити ризик неконтрольованої кровотечі, частоту гнійно-запальних ускладнень та прискорити інволюцію матки в ранньому післяпологовому періоді. Отримані результати підтверджують клінічну ефективність і безпеку запропонованих підходів.

Розділ **аналізу та узагальнення результатів роботи** підсумовує основні результати дослідження та аналізує їх у порівнянні з даними літератури. Сформульовані дисертантом висновки та практичні рекомендації є обґрунтованими та логічно випливають із отриманих результатів дослідження.

Повнота викладу наукових положень, висновків та рекомендацій в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації.

За темою дисертаційного дослідження опубліковано 8 статей, усі в наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України віднесених до категорії «Б» з відповідного наукового напрямку, рекомендованих МОН України.

Основні положення дисертації були представлені на пленумі ГО «асоціації акушерів-гінекологів України» та науково-практичній конференції з міжнародною участю «Акушерство, гінекологія, репродуктологія: сьогодення та перспективи» (м. Ужгород, 5-6 жовтня 2023 року); науково-практичній конференції з міжнародною участю «YOUNG SCIENCE 4.0 (для молодих вчених)» (м. Київ, 30 травня 2022 року, номінація: «Наукова новизна дослідження») та науково-практичній конференції з міжнародною участю «YOUNG SCIENCE 5. 0» (для молодих вчених) (м. Київ, 24 травня 2024 року).

Наукова новизна результатів проведених досліджень та їх наукова обґрунтованість

У дисертаційній роботі отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують актуальну науково-практичну проблему сучасного акушерства та гінекології - оптимізацію ведення вагітності та розродження жінок з лейоміомою матки з метою зниження частоти акушерських і перинатальних ускладнень.

Уперше:

- на підставі мультицентрового проспективного клінічного дослідження доведено, що у вагітних з лейоміомою матки типів 3–6 за FIGO формується комплекс взаємопов'язаних порушень - анемічний синдром, гормональна дисфункція плаценти та порушення перебігу вагітності, які мають прогностичне значення для розвитку ускладнень;
- встановлено, що у II триместрі вагітності інтрамуральна та множинна лейоміома матки асоціюється з достовірним підвищенням естрадіолу на тлі зниження прогестерону та хоріонічного гонадотропіну, що є ранніми маркерами плацентарної дисфункції та загрози переривання вагітності;

- доведено високу поширеність залізодефіцитного стану у вагітних з лейоміомою матки та обґрунтовано доцільність інтеграції принципів Patient Blood Management у комплекс ведення таких пацієток для профілактики акушерських кровотеч і зменшення періопераційної крововтрати;
- науково обґрунтовано та клінічно підтверджено безпеку й ефективність удосконаленої методики кесаревого розтину з консервативною міомектомією із застосуванням сучасних енергетичних технологій та фармакологічного гемостазу у відібраних групах жінок з лейоміомою матки.

Сформульовані дисертантом наукові положення, висновки та практичні рекомендації є обґрунтованими, зваженими та ґрунтуються на сучасних принципах доказової медицини. Дисертаційне дослідження було схвалено Комісією з питань біоетичної експертизи та етики наукових досліджень при Національному університеті охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика.

Оцінка рівня виконання поставленого наукового завдання та рівня оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності

Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, сформульовані в дисертаційній роботі Супрунюк К.В., є обґрунтованими, базуються на достатньому обсязі власних клінічних досліджень і підтверджені адекватним медико-статистичним аналізом, виконаним із застосуванням сучасного програмного забезпечення. Робота виконана на сучасному науково-методичному рівні з дотриманням принципів доказової медицини, а отримані результати є достовірними, відтворюваними та можуть бути екстрапольовані на генеральну сукупність. Сформульовані автором висновки та практичні рекомендації логічно впливають із результатів дослідження та повністю розкривають поставлені завдання.

Практичне значення отриманих результатів.

На основі отриманих результатів дослідження дисертантом були розроблені практичні рекомендації для застосування при веденні вагітності з лейоміомою матки.

1. При веденні вагітності доцільно перевіряти рівні гемоглобіну та феритину з метою зниження ризику інтра- та післяпологових кровотеч; рівні естрадіолу, прогестерону, В- ХГЛ та доплерографічні показники, з метою зниження ризику розвитку загрози переривання вагітності, невиношування та плацентарної дисфункції.
2. Проведення кесаревого розтину з консервативною міомектомією із застосуванням сучасного технічного та медикаментозного забезпечення дозволяє істотно знизити частоту ускладнень для матері та новонародженого, зменшити об'єм крововтрати під час операції кесарева розтину та в післяопераційному періоді.
3. Отримані в дисертаційній роботі результати були впроваджені в лікувальну практику КНП Перинатальний центр м. Києва. Впровадження результатів дисертації в практику охорони здоров'я дозволить підвищити ефективність ведення вагітності та пологів при лейоміомі матки тип 3-6 за FIGO.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності. При детальному розгляді дисертаційної роботи порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації) не було виявлено.

Зауваження і побажання щодо змісту та оформлення дисертації.

Зауважень принципового характеру немає. Серед несуттєвих недоліків можна виділити наступні:

1. Окремі таблиці та рисунки містять значний обсяг цифрового матеріалу; з метою покращення сприйняття результатів доцільним було б у ряді випадків узагальнити або компактніше подати числові дані в тексті.

2. Оформлення роботи загалом відповідає встановленим вимогам, однак у поодиноких випадках зустрічаються стилістичні та редакційні неточності, які не мають принципового характеру та можуть бути усунені при підготовці роботи до друку.

Зазначені зауваження та побажання не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи, не зменшують її наукової новизни та практичної значущості і не ставлять під сумнів обґрунтованість отриманих результатів та сформульованих висновків.

У порядку дискусії бажано почути відповідь на кілька питань:

1. За яких клінічних умов, на думку автора, виконання консервативної міомектомії під час кесаревого розтину є найбільш доцільним та безпечним?

2. Які перспективи подальших наукових досліджень у цьому напрямку автор вважає найбільш актуальними з огляду на отримані результати?

Висновок

Дисертаційна робота Супрунюк К. В. на тему «Диференційований підхід до ведення вагітності та розродження жінок з лейоміомою матки», подана на здобуття ступеня доктора філософії, є завершеною науковою працею, що виконана дисертантом особисто, має значну наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

У роботі вирішено актуальну науково-практичну проблему сучасного акушерства та гінекології, що полягає в оптимізації ведення вагітності та розродження жінок з лейоміомою матки з метою зниження частоти акушерських і перинатальних ускладнень. Отримані результати ґрунтуються на достатньому обсязі власних клінічних досліджень, є достовірними, статистично обґрунтованими та підтвердженими сучасними методами аналізу.

Наукова новизна дослідження полягає в обґрунтуванні персоналізованого підходу до ведення вагітності та розродженні жінок з лейоміомою матки з урахуванням типу, локалізації та кількості лейоматозних вузлів, стану фетоплацентарного комплексу та індивідуального акушерського ризику. Практичне значення роботи підтверджується можливістю впровадження

отриманих результатів у клінічну практику акушерсько-гінекологічних стаціонарів та навчальний процес.

Висновки та практичні рекомендації дисертаційної роботи логічно випливають з отриманих результатів; є науково обґрунтованими та мають вагоме практичне значення. Рівень виконання поставленого наукового завдання та рівень оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності відповідають вимогам п. 6 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, актуальним вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом № 40 Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. (редакція від 12.07.2019 р.), що висуваються до дисертаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії.

Дисертаційна робота за змістом, обсягом, структурою та науковим рівнем відповідає вимогам чинних нормативних документів, що регламентують підготовку та захист дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина», а її автор заслуговує на присудження відповідного наукового ступеня.

Офіційний рецензент:

доктор медичних наук, професор кафедри репродуктивної та пренатальної медицини НУОЗ України імені П. Л. Шупика

Чайка К.В.

